PROIECTUL – METODĂ EFICIENTĂ DE COLABORARE ÎN CADRUL EVALUĂRII SUMATIVE

PROJECT – AN EFFECTIVE METHOD OF COLLABORATION IN SUMMATIVE ASSESSMENT

CZU: 37.091.27 **https://doi.org/10.59295/spd2024s.76**

Cătălina OSOIANU,
ORCID: 0009-0003-4443-3334
e-mail: osoianu.oc@gmail.com
Universitatea de Stat din Moldova
Nina BÎRNAZ,
ORCID: 0000-0002-2543-6949
e-mail: ninabernaz@yahoo.com
Universitatea de Stat din Moldova

Summary. *This article emphasizes the importance of the project as one of the effective methods for collaboration and relationships in summative assessment. Relationships within the group of students are facilitated by the quality of interrelationships in different educational contexts, and the summative assessment process can provide an excellent source of student expression and involvement. In this context, we reflect on the defining aspects of summative evaluation through the prism of the project, we valorize the steps that ensure the smooth running of the method, we present the criteria for project evaluation and a number of advantages of using the project as an evaluation method. Thus, in order to make the summative evaluation process more efficient, the application of the project method strengthens the balanced relationship between students and teacher.*

Keywords: *Effective communication, Project, Summative assessment.*

INTRODUCERE

Evaluarea învățării, cunoscută drept evaluare sumativă, este pe de o parte, cea mai eficientă modalitate de a documenta achizițiile elevilor la nivel de cunoștințe și abilități, iar pe de altă parte, este o modalitate utilă pentru profesori de a oferi feedback și de a ghida predarea și învățarea ulterioară. Astfel, Xuyen, P. subliniază că evaluarea sumativă motivează elevii pentru a învăța mai intens și mai orientat, reducând astfel confuzia în procesul de studiu [1, p. 348]. În același timp, evaluarea sumativă oferă posibilitatea colaborării elevilor fie în perechi, fie în grupuri mici, pentru a rezolva una și aceeași problemă, pentru a elabora unul și același produs, pentru a lansa idei noi sau inovații autentice.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În procesul creării unui mediu adecvat pentru învățarea/evaluarea prin cooperare Temple C. și colegii săi, subliniază importanța respectării a trei condiții [2, p. 5]:

1. Elevii trebuie să se simtă siguri, dar provocați;
2. Grupurile trebuie să fie mici, pentru ca fiecare să aibă posibilitatea de a contribui;
3. Sarcina grupului trebuie să fie definită clar.

În acest context, Furdui E. menționează că procesul afectiv al relațiilor educaționale este determinat de faptul că activitatea colectivă în mediul clasei de elevi dezvoltă, treptat și gradat, valori, norme, convingeri, care exercită atât influențe, cât și constrângeri asupra indivizilor. În același timp, raporturile funcționale și de comunicare dintre elevi în momentul îndeplinirii anumitor sarcini comune conturează o ierarhie de statusuri de care se leagă aprecierea diferențiată ca expresie a trasăturilor sale psihologice. Astfel că personalitatea elevului se conturează și se manifestă în interdependență cu viața grupului școlar din care face parte, cu normele și valorile pe care acesta le dezvoltă [3, p. 81].

Referindu-ne la cadrul didactic, Vlădescu I. menționează că, competenţele din domeniul stabilirii unor contacte interpersonale sunt favorabile realizării interacţiunii şi facilitării ulterioare a schimbului de idei şi de atitudini, reușind să fie recunoscute în practicile educaţionale curente după preocuparea pentru [4, p. 143]:

1) instituirea unui climat psihosocial relaxat, destins;
2) folosirea unor strategii de stimulare a coeficientului cognitiv;
3) interesul (ne)disimulat de captare şi menţinere a stării de atenţie a elevilor;
4) folosirea unor secvenţe din economia de timp a orei pentru refacerea „legăturilor”/armonizarea, echilibrarea relațiilor;
5) dezvoltarea unor strategii explicite „de contact” [4, p. 143].

În opinia cercetătoarei Drăghici M., una dintre metodele interactive utilizate în evaluarea sumativă, care facilitează relaționarea eficientă între elevi este ***„Proiectul”-*** fiind caracterizat prin caracter teoretic, practic, creativ, activ și eficient. Proiectul se poate realiza la cererea profesorului de către elevi ca un moment de activitate sau de sinteză la finalul unei unități didactice după finalizarea predării și învățării noțiunilor tematice. Astfel, profesorul va evalua, prin proiect, cunoştinţele, deprinderile și abilităţile elevilor acumulate după fiecare unitate, inclusiv exprimarea verbală [5, p. 30].

Conform cercetătorului Iațimirschi S., proiectul pune elevii în situația de a lua decizii, de a comunica și negocia, de a lucra și învăța în cooperare, de a realiza activități în mod independent, de a împărtăși celorlalți cele realizate/ învățate, într-un cuvânt, îi ajută să participe direct la propria lor formare. Metoda proiectului presupune lucrul pe grupe de elevi și necesită pregătirea profesorului și a elevilor în vederea activității în echipă, prin cooperare, atât în clasă, cât și în afara clasei [6, p. 97].

În această ordine de idei, Bolgari N. enumeră următoarele etape pentru aplicarea metodei proiectului [7, p. 201]:

1. Stabilirea temelor pentru proiect (pot fi implicaţi şi elevii, dacă le este deja familiar acest tip de activitate).
2. Stabilirea şi precizarea perioadei de realizare a proiectului.
3. Familiarizarea elevilor cu exigenţele specifice elaborării unui proiect.

4. Planificarea activităţii (individuale sau de grup): formularea obiectivelor proiectului, constituirea grupelor de elevi (dacă este cazul), distribuirea/alegerea subiectului de către fiecare elev/grup, distribuirea/asumarea responsabilităţilor de către fiecare membru al grupului, identificarea surselor de documentare.
5. Desfăşurarea cercetării / colectarea datelor.
6. Realizarea produselor / materialelor.
7. Prezentarea rezultatelor obţinute / proiectului.
8. Evaluarea proiectului.

Evaluarea proiectului implică atât raportarea la calitatea produsului, cât şi la calitatea procesului, a activităţii elevului. În acest sens, este necesar ca profesorul să formuleze criterii clare, susceptibile de a asigura o evaluare obiectivă. Un exemplu de structurare a criteriilor de evaluare a unui proiect îl oferă Stoica A., în lucrarea sa „Evaluarea curentă şi examenele. Ghid pentru profesori" [apud. 8, p. 434]:

- Stabilirea scopului/obiectivelor proiectului şi structurarea conţinutului;
- Activitatea individuală realizată de către elev (investigaţie, experiment, anchetă etc.);
- Rezultate, concluzii, observaţii. Aprecierea succesului proiectului în termeni de eficienţă, validitate, aplicabilitate etc.;
- Prezentarea proiectului (calitatea comunicării, claritate, coerenţă, capacitate de sinteză etc.);
- Relevanţa proiectului (utilitate, conexiuni interdisciplinare etc.).

Presicareanu evidențiază următoarele avantaje ale utilizării proiectului în calitate de metodă de evaluare [9, p. 87]:

- este, în acelaşi timp, o metodă eficientă de evaluare, dar şi o metodă de învăţare interactivă;
- plasează elevul într-o situaţie de cercetare autentică;
- cultivă responsabilitatea pentru propria învăţare şi rezultatele acesteia;
- asigură implicarea tuturor elevilor în realizarea sarcinilor propuse;
- facilitează abordările de tip inter- şi transdisciplinar;
- promovează interevaluarea/autoevaluarea şi interînvăţarea;
- oferă posibilitatea aprecierii unor rezultate de diverse tipuri (cunoştinţe, capacităţi, abilităţi);
- permite exersarea şi evaluarea:

– *capacităţii de a observa;*
– *capacităţii de a investiga;*
– *capacităţii de analiză, sinteză, comparaţie, generalizare şi abstractizare;*
– *capacităţii de a utiliza tehnici specifice de muncă intelectuală;*
– *capacităţii de a utiliza, asocia, transfera diverse cunoştinţe;*
– *capacităţii de a argumenta;*
– *capacităţii de a realiza un produs etc.;*

- asigură dezvoltarea competenţelor de relaţionare, a competenţelor de comunicare;
- stimulează creativitatea;
- facilitează dezvoltarea încrederii în propriile forţe etc.

În continuare propunem, ***un exemplu de proiect***, la disciplina Psihopedagogie specială, pentru calificarea Învățător, Specialitatea: 11310 Învățământ primar.

Sarcina: Elaborați un ansamblu de strategii pentru optimizarea procesului de recuperare, adaptare şi integrare a copiilor cu deficiențe senzoriale în activitățile şcolare şi de comunitare.

Modalitate de prezentare: Prezentare Power Point/ Poster/ Carte digitală/ Album/ Pagină de revistă, ziar.

Structura proiectului:

1) pagină de titlu pentru proiect;
2) repere teoretice cu privire la semnificația deficiențelor senzoriale;
3) 5-7 strategii pentru optimizarea procesului de recuperare, adaptare şi integrare a copiilor cu deficiențe senzoriale în activitățile şcolare;
4) 5-7 strategii pentru optimizarea procesului de recuperare, adaptare şi integrare a copiilor cu deficiențe senzoriale în activitățile comunitare;
5) imagini sugestive;
6) 5-6 recomandări pentru părinții copiilor cu deficiențe senzoriale;
7) concluzii.

Pentru evaluarea unui proiect se stabilesc anumite aspecte şi criterii de evaluare, care vor contribui la evaluarea obiectivă a produselor elaborate de elevi și totodată contribuie la argumentarea notelor obținute.

Tabelul 1. Repere pentru evaluarea proiectului

Aspecte de evaluare (A. Stoica)	**Criterii de evaluare**
Stabilirea scopului/ obiectivelor proiectului şi structurarea conţinutului;	- Respectarea structurii propuse pentru elaborarea proiectului. - Integrarea conținutului informațional prin organizatori grafici. - Proiectarea inovativă, originală, creativă, cu acuratețe tehnică.
Activitatea individuală/ de grup realizată de către elevi (investigaţie, experiment, anchetă etc.);	- Utilizarea surselor bibliografice de specialitate, veridice și pertinente. - Colaborarea cu ceilalți colegi ai grupului (în cazul în care se realizează un proiect de grup) sau realizarea produsului individual (în cazul în care este un proiect individual). - Valorificarea aportului personal în elaborarea proiectului.

Rezultate, concluzii, observaţii. Relevanţa proiectului (utilitate, conexiuni interdisciplinare etc.).	- Demonstrarea utilității proiectului în domeniul practic de activitate profesională. - Relevanţa proiectului (utilitate, conexiuni interdisciplinare etc.).
Prezentarea proiectului (calitatea comunicării, claritate, coerenţă, capacitate de sinteză etc.);	- Demonstrarea cunoașterii conținutului proiectului prin prezentarea clară și captivantă a unui discurs coerent, logic, încadrat în 5-7 min. - Oferirea răspunsurilor adecvate întrebărilor adresate de către colegi și profesor în concordanţă cu proiectul prezentat.

Evidențiem faptul că este necesar ca în momentul explicării sarcinii proiectului, să li se comunice elevilor și criteriile de evaluare a produsului, astfel încât, în procesul de lucru elevii vor fi capabili să acorde prioritate cerințelor stabilite.

CONCLUZII

În concluzie, conchidem că este important să creem relații armonioase în clasa de elevi în cadrul evaluării sumative, care poate avea caracter interactiv, poate fi interesantă și captivantă. Acest context poate fi creat prin metoda proiectului, în care elevii își dezvoltă abilități de comunicare, cooperare și gândire critică, promovând dezvoltarea responsabilității pentru propria învățare.

Prin utilizarea metodei proiectului, profesorii pot crea un cadru educațional care să integreze abordări interdisciplinare și transdisciplinare, facilitând astfel învățarea holistică și contextualizată. În plus, această metodă permite elevilor să-și dezvolte abilități de autoevaluare și evaluare reciprocă, contribuind la formarea unor deprinderi esențiale pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

REFERINȚE

1. Xuyen, P. T. M. Exploring the Efficacy of Summative Assessment to Promote the Continuous Improvement of Students' English Proficiency. *US-China Education Review B.* Noiembrie-decembrie 2023, pp. 346-357. doi: 10.17265/2161-6248/2023.06.002.
2. Temple, C., Steele, J. M., Meredith, K. S. Învățarea prin colaborare. Chișinău : *Didactica Pro*, 2002. p. 5.
3. Furdui, E. Relaționarea educațională raportată la sistemul de valori psihosociale. *Psihologia aplicativă din perspectiva abordărilor societale contemporane*. 3 decembrie 2021, pp. 80-87. ISBN 978-9975-159-01-2.
4. Vlădescu, I. 2008. Managementul relațiilor de comunicare. *Studia Universitatis.* 2008, pp. 137-145. ISSN 1857-2103.
5. Drăghici, M-G. *Competența profesional-didactică în predarea limbilor stră-*

inilor – formare și perfecționare în învățământul primar. Aplicație la limba germană ca limbă străină. București : Editura Universității din București - Bucharest University Press, 2024. p. 30. ISBN 9786061614349.
6. Iațimirschi, S. Proiectul - o metodă alternativă de învățare/evaluare. *Univers Pedagogic*. 2018, pp. 97-102. ISSN 1811-5470.
7. Bolgari, N. Proiectul și portofoliul – metode didactice interactive de evaluare. *Cercetarea în Științe ale Educației și în Psihologie: Provocări, Perspective.* 16 septembrie 2021, pp. 199-203. ISBN 978-9975-56-934-7.
8. Pasalau, N. D. Strategii moderne de evaluare utilizate la disciplina Psihologie. *Evaluarea în sistemul educațional: deziderate actuale*. 9-10 noiembrie 2017, pp. 432-435. ISBN 978-9975-48-118-2.
9. Presicareanu, O. Evaluarea finală prin metoda proiectului. *Evaluarea în sistemul educațional: deziderate actuale.* 9-10 noiembrie 2017, pp. 85-87. ISBN 978-9975-48-118-2.

NOTĂ. ȘCOALA DOCTORALĂ ȘTIINȚE UMANISTE ȘI ALE EDUCAȚIEI
Profilul științific: 531. Pedagogie generală
Specialitatea: 531.01. Teoria generală a educaţiei